

Пропозиції
Адміністрації Державної прикордонної служби України
щодо проекту Закону України
«Про безпеку класифікованої інформації»
народні депутати України Федір ВЕНІСЛАВСЬКИЙ, Михайло АНАНЧЕНКО
та ін.
реєстраційний номер 8394 від 27.01.2023
до першого читання

1. Підтримується із зауваженнями.

2. Як зазначається в пояснювальній записці, законопроект розроблено з метою імплементації нової моделі функціонування системи безпеки класифікованої інформації (державної таємниці та службової інформації), а також гармонізувати законодавство у цій сфері до вимог стандартів безпеки НАТО та ЄС.

Законопроектом передбачено перехід на чотирирівневу систему обмеження доступу до інформації, запровадження системного підходу до безпеки секретної інформації, створення державної системи охорони секретної інформації на основі втілення єдиної категорії інформації з обмеженим доступом з урахуванням загальноприйнятих стандартів НАТО, створення Національного органу безпеки та нормативно-правове врегулювання його функціонування, розширення повноважень і відповідальності суб'єктів державної системи безпеки секретної інформації, оптимізацію функціонування допускної і дозвільної системи та удосконалення окремих процедур у сфері безпеки інформації.

1) Частиною другою статті 12 законопроекту встановлюється, що рішення про віднесення відомостей до державної таємниці, зміну ступеня класифікації, скасування раніше прийнятого рішення про віднесення відомостей до державної таємниці за посадою приймають серед інших Прем'єр-міністр України та керівники центральних органів виконавчої влади, що забезпечують формування та реалізацію державної політики у відповідних сферах.

Крім того, відповідно до частини другої статті 16 законопроекту Прем'єр-міністрові України, іншим членам Кабінету Міністрів України та деяким посадовим особам доступ до державної таємниці усіх ступенів класифікації надається за посадою на строк їх повноважень без оформлення сертифіката допуску після ознайомлення з вимогами законодавства про безпеку класифікованої інформації та інструктажу, що здійснюється відповідним Офісом безпеки, та взяття ними письмового зобов'язання щодо додержання вимог законодавства про безпеку класифікованої інформації.

Таким чином законопроектом пропонується встановити, що доступ до державної таємниці надається за посадою Прем'єр-міністрові України та іншим членам Кабінету Міністрів України, при цьому рішення про віднесення відомостей до державної таємниці за посадою прийматимуть Прем'єр-міністр

України та керівники центральних органів виконавчої влади, що забезпечують формування та реалізацію державної політики у відповідних сферах.

Перш за все слід врахувати, що відповідно до статті 1 Закону України «Про центральні органи виконавчої влади» систему центральних органів виконавчої влади складають міністерства України та інші центральні органи виконавчої влади. Міністерства забезпечують формування та реалізують державну політику в одній чи декількох сферах, інші центральні органи виконавчої влади виконують окремі функції з реалізації державної політики. Згідно з частиною п'ятою статті 6 Закону України «Про Кабінет Міністрів України» за поданням Прем'єр-міністра України Верховна Рада України може призначати міністрами осіб, які не очолюють міністерств (не є керівниками центральних органів виконавчої влади), однак входять до складу Кабінету Міністрів України.

По-друге звертаємо увагу на те, що особи, які призначаються на посади керівників центральних органів виконавчої влади, проходять досить тривалу і складну конкурсну процедуру. До того ж, з урахуванням визначених частиною третьою статті 17, частиною четвертою статті 18 та частиною другою статті 19 законопроекту строків оформлення сертифікату допуску (в загальному – до 8 місяців, з урахуванням можливої відмови) та можливості звільнення керівника центрального органу виконавчої влади у випадку остаточної відмови в оформленні йому сертифікату допуску, і призначення нового керівника, що також має пройти процедуру отримання сертифікату допуску, діяльність центрального органу виконавчої влади, пов'язана з державною таємницею, може бути обмежена на досить тривалий час.

На нашу думку, доступ до державної таємниці за посадою і право за посадою приймати рішення про віднесення відомостей до державної таємниці доцільно передбачити не тільки для членів Кабінету Міністрів України (міністрів), а й для керівників центральних органів виконавчої влади, що виконують функції з реалізації державної політики.

У зв'язку з цим та з урахуванням вимог статті 1 Закону України «Про центральні органи виконавчої влади» і частини п'ятої статті 6 Закону України «Про Кабінет Міністрів України» пропонуємо у законопроекті:

у частині другій статті 12 слова «Прем'єр-міністр України, керівники центральних органів виконавчої влади, що забезпечують формування та реалізацію державної політики у відповідних сферах» замінити словами «Прем'єр-міністр України, міністри, інші керівники центральних органів виконавчої влади»;

у частині другій статті 16 слова «Прем'єр-міністрові України та іншим членам Кабінету Міністрів України» замінити словами «Прем'єр-міністрові України, міністрам, іншим керівникам центральних органів виконавчої влади».

2) Частиною четвертою статті 14 законопроекту передбачено, що «після спливу встановленого строку обмеження доступу до інформації, за результатами перегляду, встановлюватися новий строк обмеження доступу до

інформації або інформація вважається відкритою, якщо законодавством не встановлено інші обмеження».

Вказана норма, по-перше, містить помилку (незрозуміло роль слова «встановлюватися» в конструкції речення), по-друге, допускає неоднозначність трактування в частині, чи вважається інформація відкритою після спливу встановленого строку обмеження доступу до неї, чи за результатами її перегляду, якщо новий строк обмеження доступу до неї не встановлено.

З урахуванням викладеного, стаття 14 законопроекту потребує доопрацювання в частині, що стосується порядку встановлення нового строку обмеження доступу до інформації або скасування обмеження доступу до неї після спливу раніше встановленого строку обмеження доступу.

3) Частиною п'ятою статті 24 законопроекту пропонується встановити, що Апарату Верховної Ради України, Секретаріату Кабінету Міністрів України, постійно діючому допоміжному органу, утвореному Президентом України, апарату Ради національної безпеки і оборони України, секретаріату Конституційного Суду України, апарату Верховного Суду, міністерствам, центральним органам виконавчої влади, органам прокуратури, розвідувальним органам, іншим державним органам, органам військового управління, спеціальний дозвіл на провадження діяльності, пов'язаної з державною таємницею, надається безстроково і не може бути скасований.

Проте частинами шостою і сьомою цієї ж статті передбачено підстави для скасування спеціального дозволу національним органом безпеки, зокрема, якщо керівнику органу законодавчої, виконавчої та судової влади, органу прокуратури, інших державних органів, органу військового управління, військовим організаційним структурам (військовим частинам, підрозділам), органу місцевого самоврядування, підприємства, установи, організації не надано сертифікат допуску до державної таємниці або йому не надано доступ до державної таємниці, у порядку визначеному частинами другою, четвертою та восьмою статті 16 законопроекту.

З огляду на зазначене частини шосту і сьому статті 24 законопроекту необхідно доопрацювати в частині усунення суперечностей щодо скасування спеціального дозволу.

4) Відповідно до визначень, наведених у статті 1 законопроекту, класифікована інформація – це відомості, які становлять державну таємницю або службову безпекову інформацію – передбачену Законом України «Про доступ до публічної інформації» службову інформацію, що створена або зібрана в процесі оперативно-розшукової, контррозвідувальної або розвідувальної діяльності, у сферах національної безпеки та оборони країни.

Однією із засад функціонування державної системи безпеки класифікованої інформації у статті 4 законопроекту визначено забезпечення захисту інформації в інформаційних, телекомунікаційних, інформаційно-телекомунікаційних системах, призначених для обміну електронними документами, що містять класифіковану інформацію.

Завдання з організації та запровадження заходів із технічного захисту класифікованої інформації статтею 26 законопроекту покладається на Офіси безпеки, що утворюються суб'єктами безпекової діяльності з метою забезпечення правил безпеки, постійного контролю за їх дотриманням, як самостійні структурні підрозділи, що підпорядковуються безпосередньо керівнику суб'єкта безпекової діяльності.

Разом з тим, стаття 9 Закону України «Про захист інформації в інформаційно-комунікаційних системах» на сьогодні передбачає, що власник системи, в якій обробляються державні інформаційні ресурси або інформація з обмеженим доступом, вимога щодо захисту якої встановлена законом, утворює службу захисту інформації або призначає осіб, на яких покладається забезпечення захисту інформації та контролю за ним.

З огляду на зазначене законопроект потребує доопрацювання в частині узгодження з нормами Закону України «Про захист інформації в інформаційно-комунікаційних системах».

Крім того, законопроект потребує також приведення у відповідність до Закону України «Про електронні комунікації», а саме:

у частині другій статті 4 слова «телекомунікаційних, інформаційно-телекомунікаційних системах» замінити словами «електронних комунікаційних, інформаційно-комунікаційних системах»;

у частині другій статті 6 слова «інформаційно-телекомунікаційні системи» та «інформаційно-телекомунікаційними системами» замінити відповідно словами «інформаційно-комунікаційні системи» та «інформаційно-комунікаційними системами».

Голова Державної прикордонної
служби України

Сергій ДЕЙНЕКО